

گەشتەکی بۆ ناپ

«باوشکاندنن ژ کۆپین منارهیی

رازایی» یا هۆشەنگ برۆکا و ژیگرنا

هیمایین ئیژدیاتی

ناسناما هۆشەنگ برۆکا:

هۆشەنگ برۆکا هۆزانقان و نقییسکارهکی کوردی ئیژدی یه، ل سالا ۱۹۶۹ ل رۆژئاڤایی کوردستانی ژ دایک بوویه، ل سالا ۱۹۹۴ دبلۆما سۆسیۆلۆگیی ژ زانینگهها شامی وەرگریه وهەر دهه مان سالدا رۆژئاڤایی کوردستانی ب جه دهیلت ول ئەلمانیا جیواردت، گهلهک لیكۆلین دگۆفار ورۆژنامین کوردی و عهرهبی دا وهشاندینه وچەند بهرهمهکین چاپکری ژ ی هه نه:

۱- باوهشکاندنن ژ کۆپین منارهیی رازایی، ههلبهست ۱۹۹۵ ئەلمانیا.

۲- لیكۆلین دمیتۆلۆژیا ئیژدیاتییدا، ب زمانی عهرهبی هه نه، قهکۆلین ۱۹۹۵

۳- پهرتۆکا مژارا مه.

۴- کهسکی داویی دجانازا خوهدییدا، ههلبهست، ئەستهنبۆل ۲۰۰۲ (۱).

کۆفان خانکی

Xanki_kovan@yahoo.com

داناسینا دیوانا (باوشکاندنن ژ کوپین مناره‌بیتن پارزایی):

کۆمه‌کا هۆزانا یه یا هۆشه‌نگ برۆکا یه، ل سالا ۱۹۹۵ ب پیتین لاتینی ل ئەلمانیا چاپکریه، قه‌باری وی یی ناخنجی یه وپیک هاتیه ژ (۷۷) لاپه‌ران. ل پیشیی قی دیوانی دکه‌ت دباری ژ (ئاشوور و... هه‌ر خه‌ونه‌که... که‌نۆگری ره... ل کووبه بلا ببه).

هۆزانی هۆشه‌نگ برۆکا ب ره‌نگه‌کی کورت وئاوایی سه‌ربه‌ست هاتینه دارپتن، تشتی پتر سه‌رنجا من راکیشایی، گه‌له‌ک هیمایی پرسپار و سه‌رسورمانی دناف هۆزانی خوه‌دا ب کار ئینانه و ده‌ره‌یتانا هۆنه‌ری یا نقیسینی ژی گه‌له‌ک جوانه.

دناف هۆزانی وی دا چه‌ندین هیمایی ئیزدیاتیی (وه‌کو ئایین و جفاک) دکه‌قنه پیش چا، من ژی خوه‌ست شه‌کۆلینه‌کی تیدا بکه‌م وئه‌وان هیمایان دیارکه‌م، ئەفه ژی نه‌جارا ئیککی یه شه‌کۆلین ژ قی جۆری دناف هۆزانا کوردی دا ده‌ینه کرن وه‌یمایی ئیزدیاتیی

دهينه ژيگرتن. ژبلی وان هیمايین دڅی څه کولینی دا مه دهست نیشان کریڼ، هوشه ننگ هندهک په یقیڼ دی ییڼ په سمن و به ربه لاف یان ژی جههک دجشاکا ئیزدیاندا هه ی، بکاربناينه، وهک: سلاڅگه ه، ته رقیڼ، مه هدر، غه ریڼو... وهتد.

سهرسال:

که څنترین جهژنا ئیزدیانه، ول پڼ میتولوژیا ئیزدیان؛ که څناتیا وی دزقرته دهسپیکا نافراندنا کنیاتې؛ ده می په دشیی دور ژ نوورا خو نژاندی وناخ وناث وبا وناگر ژی په یدا کریڼ وکنیات پڼ نافراندی.

هه ر دیسان دبیزنه څی جهژنی، جهژنا تاووسی مه لهک (مه لهک زان) ودبیزنه چارشه مېویا روژا جهژنی: چارشه مېا سوژ. نه ف جهژنه دهسپیکا سالا نوویه، دکه فته دچارشه مېووا ئیکې ژ هه یفا نیسانا روژه لاتیدا. هه ژ که څن دا ملله تین ناری ل روژه لاتا ناڅین ب په ننگه کی گشتی ول وهلاتی میسوټو تامیا ب په ننگه کی تاییه تی پیشوای ل سالا نوو دکرن ودرکرنه جهژن وئا هنگین جوړ او جوړ ب څی هه لکه فتنی دگیران، وهه ر ئیکې ناڅهک دگوتې، سو مه ریا دگوتې: جهژنا زاکموک، بابلیا دگوتې: جهژنا نه کیتو میدیا دگوتې: نه ورورژ، تا نه ا ژی گه لی کورد ب په ننگه کی گشتی ری و په سمین تاییه ت وئا هنگین جوړ او جوړ ب څی هه لکه فتنی دگیرن.

څه کولینا یا دایه خویاکرن کو په یفا (نیسان) ژ په یقیڼ: (نووزان یان نووسال) هاتی به. ئیزدی ریز و به ها وپیروژیی دده نه څی هه یقی ژ به رکو دڅی هه یقی دا ژنا نائین ودبیزن گونه هه، چونکی نیسان بخوه بوکا سالی یه وب جوانترین په ننگ و خه مله وچ بووکا د سه ر خوه را نابینت.

ژه ر پوته پیدانا ئیزدیاتی ب سروشتی وژیو پاراستنا گژو گیا و ته ف رووه کان وژبه ر کو نه ف هه یقه ده می څه ژین و بوژاندنا هه موو گیاندارانه، ئیزدی دڅی هه یقی دا عه ردی ناکولن، سه ره رایی چه ندین ری و په سمین دی وژوانا که لاندن و په ننگرنا هیکا (۲).

هوشه ننگ بروکا ژی دهیت و به حسې سه رسالی دکه ت، به لی سه رسالی ب

(هیکه سوژ) ی ب نا ف دبه ت، ده می دبیزت:

هوشنگ برؤکا

رهنگین خوه

یپن تۆزدایی

ل سهر خاترا کو «هیکه سۆری»

بدارقه کرنه...؟! (۳).

ههر وهک ئەو بخوه ژێ دبیژت: «هیکه سۆر

جهژنه که ههری پیروژه دئیزدیاتی دا (چارشهمبا

سۆره) سه ری سالانئیزدیانه»، د پارچه کا دی دا

به حسنی ری و رهسمه که قی جهژنی دکهت کوئه وژی

(باسمباره)*، وهژانا خوه ژێ پی ب نافکره و دپهراویژیدا ئامازه پی کره و دبیزت:

«دچارشهمبا سۆرده گهلهک سه قایین پیروژه هه نه، یهک ژوان ژێ باسمباره یاکوژ رهنگین

خوه رستی تیتته هه ف و دبه نیشانهک ژ نیشانین پیروژین» (۴). ههر وهک دبیزت:

وو...

ل سهرگه رده نا ئەلندی

دی ته بهوونم

باسمبارهک

ژ کهس..

که...

سۆ...

ری... (۵).

لالش:

په رستگه ها پیروژا کوردین ئیزدی یه، کانیا سپی وزم زم ونیشانگه ه و ئاقدین خاس

وچاکین ئیزدیان لی هه نه، ری و رهسمین گهلهک جهژنین ئیزدیان لی دهینه گیران، مینا

جهژنا جه ماین، جهژنا چلی هاقینن، جهژنا چلی زقستانن و... هتد، لالش دکهفته

باشووری رۆژه لاتن پارێزگه ها دهوک ب دووراتیان (۱۱) کم، و دگه لیه کی تهنگ و پر دار

وبار وئاڤدايه (٦).

لالش ل گۆر ميتۆلۆگيا ئيزديان وههر وهك دقه ولين وان دا هاتي، ئانكو هيثييني
كنياتي وسورا مه ياندنا عهردى يه:

عهد مابوو بههتي

ب خدودهكي خه دتي

گۆت: عهزى من، عهد بى وئ سوپى نا ته بتي

* * *

پشتى چل سالى بهرماره

عهردى ب خوره نه گرت ههشاره

ههتا لالش ب ناڤدا دهاته خواره

* * *

لالش كو دهاته

ل عهدى شين دبوو نه باته

بى د زهينين چقاس كنياته (٧).

ل فر رمان ژ په يفا لالش تيت سورا ژبانى وهيتيينى كنياتي، به لى د. خه ليل جندى دببته:
ل گۆر ليكولينه كا زانستى يه دوور ودرت، لالش ئانكو كه سكاتى ورؤناهي وژبانه (٨).
ژلايين زمانى قه ژى، په يفا لالش رمان وشروقه كرن هه بوينه؛ ب زمانى ئاقستيايى؛
دوو برگه يه: (لاله) ئانكو (چرا). (هش) ئانكو (وهك)، ب گۆره بى قى زمانى رمانا
په يفا لالش دبته؛ (وهك چرا، ئانكو ژيدهرى رؤناهي). ب زمانى ئه كه ديان؛ رمانا
رؤناهي وكه سكاتى وژبانى ددهت. دباوه ربا ئيزديان ژى دا، لالش په يقه كه ژ دوو برگان
بيك تيت:

(لال)، ئانكو مروڤى نكارت باخفت.

(ش)، ئانكو بى دهنكى، يان بى دهنك به.

هۆسان ب ليكدانا ههردوو برگان، رمانا بى دهنكى وخوشكاندننى ددهت، ژبه ركو
بيروژترين جهى دينى يه ل جهم ئيزديان وحه جا ئيزديانه. ب دريژاهيا ميژويين ئه ف

په‌رستگه‌ه گه‌له‌ک جاران ژ ده‌ستې ئیزدیان ده‌رکه‌فتی یه و ل دوماهیکی زقریه شه بو وان(۹).

بروکا ژی ده‌وزانه‌کی دا یا کول ژیر ناغی (خوه‌دخوده‌ک ژ پشت شیمکین لاله‌ش)، ژبلی کو په‌یفا لالاش دناث ونیشانی دا بکار ئینایه، دناث هوزانی ژی دا په‌یفا لالاش دووباره کرپه شه، دهمی دبیژت:

گه‌لین لاله‌ش...؟!

ژ چاختی کو من «به‌رات» درامیساند

دیپسیرا خه‌ونین پیخواس ده

ژ وی چاخی شه

تو د ئستانین من ده

هاتی مشه‌ختکرن (۱۰).

کانیا سپی:

ناث ب گشتی ل نک پرانیا ملله‌تان یا پیروزه، چونکی بنگه‌هی ژینی یه وزین بی ناث نابت، پیروزی ناثی ل نک زه‌ده‌دشتیا گه‌هشتبوو راده‌کا هنداکو پیروز کوئه و مریین خوه ب ناثی نه‌شون داکو ناث پیس نه‌بت. دگه‌ل هندی کو ناث ب گشتی یا پیروزه لی هنده‌ک ناث ل نک هنده‌ک ملله‌تان پیروزی خوه یا تایبته هه‌یه، وه‌کو: ناثا رووباری (گنج- گنگ) ل هندی، هندوس لی دچنه‌ه‌جی، هه‌روه‌سا خولیا مریین خو پشته‌ی دسوزن ده‌افیشنه تیدا وخو تیدا دشون، داکو‌گونه‌ه‌پن وان نه‌مین دبیژن: نه‌ف ناثه یا ژبه‌هشتی هاتی.

ناثا رووباری نوردن ل نک جوهران یا پیروزه، خو تیدا ژیر ناث دکهن وه‌زر دکهن کوژ گونه‌هان هاتنه شوشتن، ناثا رووباری فورات و دیجله ونیل، دپیروزن ل نک عه‌ره‌بان و گه‌له‌ک جاران قوربانیا بو ددهن.

کوردان ژی ناثین خوه بیین پیروز هه‌نه نه‌مازه کوردین ئیزدی، ئیزدیان ناثین خوه بیین تایبته هه‌نه و پیروز دکهن وه‌کو ناثا (کانیا سپی) ل په‌رستگه‌ها لالاش، ئیزدی زاروکین

خوه پي مۆردكهن داکوژ پيساتيا بووني پاقژين، يان ئاڤا (زم زم) هەر ل په رستگه ها
لالشه، روژين جهژن وهه لکه فتان ئيژدي دهست وچاڤين خوه ب ئاڤي دشون داکو چه جا وان
قه بول بت، هه تا ناڤي کانيا سڤي وزم زمي د دوعا يا هيتقاري يا ئيژديان ژي دا هاتي يه:

يا سوارى روژههلات وروژئاڤايي

توويدهيه خاترا دوتى ودايي

توو مه خلاس كه يي ژ قه دايي ژ به لايي ژ خه لايي

توو بديه خاترا کانيا سڤي عهين ل به يزيي

.....

کانيا سڤي مۆرا منه

کاف ومغارو زم زم چه جا منه (۱۱).

برۆکا ژي به حسى قى کانيا پيروژ کريه وکيشايه دناڤ هۆزانا خوه دا وژ نه ڤييين خوه را

داخوازا نازاديي دکه ت:

لوريکا دهردان

ساليين خوه هلديران

تو... ز ژ که چکانيا خوه وه شاندا

د(کانيا سڤي) ده

وهردا

....و

ژ نه ڤييين خوه ره

چرووسکه ک پي

کري

بانیکرني:

ئا

زا

دى (۱۲).

بهرات:

بهرات ئېكە ژ نېشانېن پېرۆزېن ئېزدېان، ئاخا لالشا پېرۆزە وب ئاڧا كانيا سېي وھندەك ماستى (وھك ھېتېن) قەدستېن وبهراتا ژى چىدكەن، كەچ وكورېن ئېزدېان دگەل خلمەتكارېن پەرستگەھى ود ھندروېى شكەفتا ئاخا بەراتاندا ول بەر رۆناھيا چەقەلتوو وچرا، بەراتا چىدكەن. د باوھريا ئېزدېاندا، بەرات نېشانەكە كەفنه وكەڧناتيا وئ قەدگەرېتە سەر دەمى بەرى ھاتنا شىخادى بۆ ئاڧ ئېزدېان، قەولئ ھەڧسارى دېتت:

گەلى برا گوھ بدېرن

علمى خودئ ھەموو نەسىحەت وخېرن

خەت و بەراتېت سلتان ئېزى زېرن

دا مرېد بخۆ ھلگرن وڧەشېرن

* * *

ھەرۋەسا قەولئ قەرەفرقان ژى دېتت:

چى سبەيەكە ژ بېت غرورە

پەدشئ مە بۆ مە نازل كرېون

علم وبهرات وخەت ومشورە

* * *

چى سبەيەكە ب قېمەتە

پەدشايى بۆ مە نازل كرېون

علم وبهرات ومشور و خەتە (۱۳).

ھەرۋەسا ئەڧ بەرات د مالېن ئېزدېاندا ھەنە ورۆلئ خوە دچەندېن رى وپرەسمېن جڧاكېئ ئېزدېاندا دېبنت.

برۆكا د سئ پارچاندا بەحسئ بەراتئ دكەت وپېرۆزبا وئ دپاركرېە، دپارچەكئ دا دچتە ماچكرنا وئ:

گه لیبی لالهش...؟!

ژ چاختی کو من «بهرات» درامیساند

دیپتیسیرا خه ونیتن پیئخواس ده

ژ وی چاخی فه

تو دئستانین من ده

هاتی مشه ختکرن (۱۴).

د پارچه کا دی دا د خه ونیتن بی وهلات و وهلاتین بی خهون دا، خوه دگه هینتته بهراتی:

ل سهر خه ونیتن بی وهلات

وهلاتین بی خهون

نوخوماندم...

ب مرانگین (بهراتین) خوه

و... دبه رین شه فبهیترکن گهرم ده

دووری زوورینا کورخه نیقان

کو...ر

کوور

رازاندم (۱۵).

د پارچه کا دی ژی دا که کچی هوشه ننگ جاره کا دی بهراتی تینتته دناف هوزانا خوه دا:

شهف...

دبن که لاخی نه فینداران ده

هه فینه که خلماشه

وپه نجه را من

باوشکاندنیتن خوه

ل شوونا خاترا ته

ژ کیتیر دکه

بۆرینیتن بی مرانان

یہ کۆ... یہ کۆ

د قہولتی «بہراتان» دہ

ونداکہ (۱۶).

حزرہت، مشہت و عمرہفات:

پہرستگہا لالش دکہفتہ دناقہہرا شان ہہرسے چیا یاندا، کہواتہ؛ ٹہف ہہرسے چیا یین ل سہری دناقہ خودا لالش پاراستینہ، چیا یین مشہتے ل باشور، چیا یین حزرہتے ل رۆژئاقا وچیا یین عمرہفاتے ل باکور (۱۷)، ہۆزائفانے مہ ژئی نافی ہہرسے چیا یان دہۆزانا خودا ئینا یینہ، ل دەست پینکی دچیتہ حزرہتے:

کوریئا «حزرہت»

کۆنیتن قہتیا یی

ل بابہتین «دہرویش وئہ دولتی»

قہ ددہ (۱۸).

ژ حزرہتے وپشتی (تہرقینے) * بہرف مشہتے ددہت ری:

ژ بیتدہنگیا «تہرقینے» رہ

«مشہت» ... گہوینہکی فوراندیہ

ل سہر چچکین تہ (۱۹).

ژ مشہتے و بی راوہستان دچتہ ئہرفاتے:

«ئہرفات» .. دیدہفانہکی چافلخہوہ

ل بہر پیتکین تہ

وہہیوانیتن تہ...

دقہرہبالغا کوشتاران دہ

دگہفزن (۲۰).

ئاگر:

ژ بہر گرنگی وپاکی وپیرۆزیا رۆژی، ہہر ژ کہفندا مللہتے کورد ئاگر ب ہیتما و نیشانا

روژئی دانایه، کوردین ئیزدی ژی پیروژیه کا تایبته د دهنه ناگری وب نیشانا روژئی دزانن، چه نکو په رستنا روژئی که قنترین په رستن بوویه دناف توخمین مروژاندا، هه تا نها ژی ئیزدی بهرامبهری روژئی رادوهستن وبو خو داخوازا مه هدهره کا خیبری ژئی دکهن، ژبه ر پیروژیا ناگری ل په رستگه ها لالش هه ر روژ ناگر د (چه قه لتوو وقه ندیل وچرایا) دا تیتته هلکرن، نه مازه ل روژئین چارشه مبا؛ هه موو نیشانگه ه وناقیدین خاس وچاکا چراییین ناگری دهینه هه لکرن.

دای کابانی یان فوکه رایه ک تاوئ تژی په لپین ناگری وهنده ک بخوری دکه تی وهه لدگرت ودپیشیا فه قیری سه رده ری وب لنگین پیخواس چرا وقه ندیلین ناگری ل گشت نیشانگه ه وناقیدین لالش قیدخن، ناگر وهه لکرنا چرا وقتیل وقه ندیلین ناگری ل جه م گشت ملله تین ئاری رؤل وگرنگیا خو هه یه، ژبه ر کو ناگر نیشان وسومبولا نازادیی ووقورتالکرن وژیانی یه (۲۱).

بروکا ژی ناگری ب پیروژ دزانت و وه کو هیمایه کا گرنگ دئیزدیاتیی دا، له ورا دچه راموسانا وی وته وواف دکه ت:

من کوورکین خودیی قه داخه کری

قه خه پارتن...

سی راميسان ب دهست من قه

هاتن

یهک ژوانا

من ژ قورنه فلان ره

دیارکر

و...یهک

ژ (ناگری) ره

ویا داوی...!؟

ژ ویره

ژ ده رگوشا خوه ره

يا کو پر جاران نه زلوراندم (۲۲).

شهر فهد ددين:

کورئ شیخ حهسه نه، ل ده مئ دهستهه لاداريا شیخ حهسن، شهر فهد ددين ميري دهقه را
شنگالی بوو و رۆله کی گه له کی گرنگ د چارسه رکرنه وئ دلته زینا دناقبه را نادانیا
وشه مسانیاندا هه بوو، نهوا کول ده مئ شیخ حهسن روو دایی.
نهو بوو شهر فهد ددين و شیخ مهند، ميري میرگه ها حه له بی ل نسیبینی ل هه ف جقیان،
ب مەرهما چاره کرنا وان باردۆختین ئالۆزین ل لالشی پهیدا بووین و د نه نجامدا نامه یه ک
رهوانی نیزدیین دهقه را مەرگه هی (ئادیان) کرن، تیدا داخوازا خۆراگرتن وهیسا بوونی
کرن، نیزدیان نهو هه لویست ب دلخووشی فه وەرگرت:

خیقه تا شهر فهد دینه

فه دابوو ل نسیبینه

سه ری ترفا چۆ عه زمینه

* * *

شهر قیه و غه ربیه

شه مالیه و قوبله تییه

هۆل هۆلا سلان نیزییه

* * *

جوابی بدهنه کوردستانی

بلا قایم کهن نیمانی

شهر فهد ددين میره ل دیوانی

ب قئ چه ندئ گه له ک که یفا نیزدیان ب هه لویستی شهر فهد ددين هات و نهو نامه کرنه
سرووده کا مللی ورستا (شهر فهد ددين ژ دینی منه) ل سه ره هر سه به قه کئ هاته زیده کرن.
ل داوی شهر فهد ددين بوویه پیشیمامئ ئختیاری مەرگه هی، هیژیایی گۆنتی یه کو سالا

ژ دایک بوونا شهره ددین نه یه خوبایه، لی ل دهر دۆرین ساللا (۱۲۵۷) زقه دهم گوهاسویه، نها ژی نیشانگه ها وی ل چیا یی شنگالی یه بهرچاقه وسالانه خه لکی وی دهقهری جهمایه کی ب ناخی وی دگیرن (۲۲). ههر دیسا هوشهنگ ژی ئەف هیمایه دهۆزانا خوه دا بکار ئینایه:

توغراته...

باژارهکی ئەقداله

چچکین خه وه که کوو...ر

دکوژه

دبن

په

ر

د

ی

ن

ش

ه

ر

ف

ه

د

ی

ن» ده (۲۴).

ژ بلی بکار ئینانا شهره ددین وهک هیمایه ک دهۆزانی دا، دپهراویزی ژی دا بروکا دبیژت: «شهره ددین خاسه ک ژ خاسید ئیزدیا یه ورۆله که وی ئا گه وره هه به دمیتۆلۆجیا وان ده. له ورا ژی تانی رۆژا ئیرۆ تیتته په رستن دلالش ده مینا یه زدانه کی» (۲۵).

به» . و دهۆزانى ب خوه ژى دا دبیتت:

خوه ژ رهنگان

دا بهردان

لێڤتید به فرینی

ماچیکر نه که قوتوفی

دیاری مه کرن

ئه ڤینا مه ...!؟

ل بهر چرایتین (پیری ئاریا)

توافبوو....

وه لاتهک ئافاکر (۲۹).

شنگال:

شنگال شاره کى كه قنار و گرنه د دیروکا كه فن ویا هه چهره خ دا، ناڤى شنگالى دنڤیسینین سۆمه ری و بابل و ئاشووری دا هاتى یه بناڤى: شنگارا و شنگهار و شنگار و شنگال... ل سه رده مى دهوله تا ئاشووری و تا ئه فرۆكه (چیاى شنگالى) جههك ستراتیجى بوو، چونكى سه نگره كى گرنه به ره ڤانى بوو دژى هیرشین بیانیا.. ل سالا ۱۵۱۶ تا سالا ۱۹۱۸ شنگال كهفته بن حوكمى دهوله تا ئۆسمانى وهاته هژمارتن وهك قهزایهك ژ وبلایه تا موسل.. (۳۰).

شنگال وهك باژیره كى كوردستانی، باژیره كى پیکه ژبانى یه، بارا پتر ئیزدی لى دئاكجى نه، هۆزانڤانى مه ژى هۆشه ننگ برۆكا شه ڤه روڤنگا ب ریتڤینگ ل كۆلانیڤن شنگالى دگه رینه، هیدی... هیدی برینا ده رمان دكه، هه ر وهك دبیته:

شه ڤه روڤنگ

ب ریتونگیا هه ر دوو چاڤتین ته ره

ئه نده كۆڤه كه كه نۆكه

كۆلانیڤن «شه ننگالا» شه وتی

قوناغ ب قوناغ

مدل هم

د

که (۳۱).

شهریک:

کاسه که پیروزه دگهل گهرا تاووسی دگیرن وناقچی پی ب سهر خه لکی شه دکهن (۳۲).
هوشه ننگ په یقا شهریک ئینایه دناف هوزانا خوه دا، لی دهه مان پارچه دا دوو هیما بیین
دی ژی بیین کو دجفاکا ئیزدیان و نه ئیزدیان دا به ریه لاف بکار ئانینه، نه وژی دهرویش
ئه دول، ده می دبیژت:

ل بایه بانین «دهرویش و نه دوولتی»

قه دده

وتو «شهریکین» خوه

قی .. لدکه (۳۳).

سه بیس:

به ری خاتر خواستنی مه پی ژی کو هیما یه کا هه قپشکه ل بییر تینت وحه زژی کرنا یا
به رامبه ری خوه ب ئیقاریه کا قه خوانی دبه ت:

حه سکرنا ژ ته

ئیقاره ک...

ژ قودگایه

ژ بهر ده رگه هین جامی؟ (۳۴).

- ۱- هورمی، حەسۆ: سەربۆرکێن چارەمبێن تۆزێ، رۆژناما دەنگێ لالشی ژمارە (۵۶) یا رۆژا ۲۰۰۶/۳/۳۱.
- ۲- ئێزدیاتێ، وانە بۆ قوتابییێن ئێزدیان، رێزا شەشی ئامادەیی، لاپەرە (۵۶-۵۷) چاپا ئێکی ۲۰۰۲ چاپخانا وەزارەتا پەرودەردێ- هەولێر.
- ۳- برۆکا، ھۆشەنگ: باوشکاندنن ژ کۆبێن منارەبێن رازایی، لاپەرە (۱۲) ئێمانیا ۱۹۹۵ .
* دەزبێ سۆر و سببێ یە و ب تەشیبێ درێسن، رۆژا سەرسالێ ژنک داخوازا باسماڕی دکەن بۆ ستوبێ زارۆکێن خۆب مەبەستا پارستنا وان ژ نەخوشیا ب تاییەت کێما هەیقێ. پیر خدر ئۆسمان، گوڤارا لالشی ژمارە (۲-۳) لاپەرە (۳۷) سالا ۱۹۹۴ئ.
- ۴- برۆکا، ھۆشەنگ: ژیدەرێ بەرێ، لاپەرە (۱۷).
- ۵- ھەمان ژیدەر و لاپەرە.
- ۶- خانکی، کوفان: لالشی دەھۆزانا کوردی دا، گوڤارا لالشی، ژمارە (۲۲)، لاپەرە (۱۰۷).
- ۷- هورمی، حەسۆ: پەرستگەھا لالشی، لاپەرە (۸-۹)، چاپخانا خەبات- دەھۆک ۲۰۰۰ .
- ۸- ژیدەرێ بەرێ، لاپەرە (۹)
- ۹- ئێزدیاتێ وانە بۆ قوتابییێن ئێزدیان، رێزا پینجێ ئامادەیی، لاپەرە (۵۷)، چاپا ئێکی ۲۰۰۲، چاپخانا وەزارەتا پەرودەردێ- هەولێر.
- ۱۰- برۆکا، ھۆشەنگ: ژیدەرێ بەرێ، لاپەرە (۵۰).
- ۱۱- حەجی جەعفەر، ژ پیرۆزبێن ئێزدیان، گوڤارا لالشی ژمارە (۱۰) لاپەرە (۱۳۸-۱۳۹).
- ۱۲- برۆکا، ھۆشەنگ: ژیدەرێ بەرێ، لاپەرە (۲۶).
- ۱۳- ئێزدیاتێ، وانە بۆ قوتابییێن ئێزدیان، رێزا چارێ ئامادەیی، لاپەرە (۱۴)، چاپا ئێکی ۲۰۰۲، چاپخانا وەزارەتا پەرودەردێ- هەولێر.
- ۱۴- برۆکا، ھۆشەنگ: ژیدەرێ بەرێ، لاپەرە (۵۰).
- ۱۵- ژیدەرێ بەرێ، لاپەرە (۲۳).
- ۱۶- ژیدەرێ بەرێ، لاپەرە (۷۰).

- ۱۷- خانکی، کوٹان: ژئیدہری بہری، لاپہرہ (۱۰۸)۔
* ل سہر مریان تیتہ گوتن۔
- ۱۸- برؤکا، ہوشہنگ: ژئیدہری بہری، لاپہرہ (۵۰)۔
- ۱۹- ژئیدہری بہری، لاپہرہ (۵۱)۔
- ۲۰- ہہمان ژئیدہر ولاپہرہ۔
- ۲۱- ريسان حسہن: ئیزدیاتی دمہم وزینا خانی دا، لاپہرہ (۴۷)، چاپخانا خہبات دہوک
۲۰۰۲ .
- ۲۲- برؤکا، ہوشہنگ: ژئیدہری بہری، لاپہرہ (۲۳)
- ۲۳- ئیزدیاتی، ژئیدہری پینجی نامادہبی، لاپہرہ (۶۶-۶۷)۔
- ۲۴- برؤکا ہوشہنگ: ژئیدہری بہری، لاپہرہ (۷۰-۷۱)۔
- ۲۵- ہہمان ژئیدہر ولاپہرہ۔
- ۲۶- ژئیدہری بہری، لاپہرہ (۵۰)۔
- ۲۷- پیر خدر ئوسمان، ژئیدہری بہری، لاپہرہ (۳۴-۳۵)۔
- ۲۸- برؤکا، ہوشہنگ: ژئیدہری بہری، لاپہرہ (۲۱)
- ۲۹- ژئیدہری بہری، لاپہرہ (۳۷)۔
- ۳۰- ردینی، وہسفی حسہن: شنغال، کوردایہتی.. تہرحیل وتہعرب، لاپہرہ (۱۱-۱۲)،
دہزگہا سپیریز، چاپخانا وہزارہتا پەرورہدی- ہہولیر ۲۰۰۶ .
- ۳۱- برؤکا، ہوشہنگ: ژئیدہری بہری، لاپہرہ (۷۱)۔
- ۳۲- ئیزدیاتی، ریزا دووی ناٹنجی، لاپہرہ (۸)، چاپخانا وہزارہتا پەرورہدی- ہہولیر
۲۰۰۰ .
- ۳۳- برؤکا، ہوشہنگ: ژئیدہری بہری، لاپہرہ (۵۰-۵۱)۔
- ۳۴- ژئیدہری بہری، لاپہرہ (۷۲)۔

